



บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ความคาดหวังในการศึกษาค่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุตรดิตถ์" มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษา เฉพาะนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของมีการศึกษา 2530 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุตรดิตถ์ และเนื่องการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาค่อของนักเรียนนั้น มีปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องหลายประการ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช่ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา ความคาดหวังในการศึกษาค่อของเพื่อนสนิท และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 วิธี อันได้แก่

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary) อันเป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทความ ข้อมูลสถิติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หน่วยงานราชการในจังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ และสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) จะเป็นการเก็บข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์จากอาจารย์ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาของโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาค่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ได้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายในปีที่ผ่านมา ๆ มา โดยที่ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจะนำมาใช้เสริมการศึกษาครั้งนี้

3. การศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จะเป็นวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนและติดตามารดาของนักเรียน โดยที่แบบสอบถามจะเป็น เครื่องมือสำคัญที่สุดในการ เก็บข้อมูลครั้งนี้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2530 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับการศึกษาดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนอุตรดิตถ์ โรงเรียนอุตรดิตถ์ครูณี และโรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอกมีจำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนลับแลพิทยาคม ในเขตอำเภอลับแล โรงเรียนครอนศรีสินธุ์ ในเขตอำเภอครอน โรงเรียนพิชัย ในเขตอำเภอพิชัย และโรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ ในเขตอำเภอท่าปลา

ในการกำหนดตัวอย่างประชากรเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกตัวอย่างจากโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นจำนวน 5 โรงเรียนตามความเหมาะสม ซึ่งโรงเรียนที่จะได้รับการเลือกเป็นตัวอย่างประชากรต้องเปิดสอนทั้งแผนการเรียนสายวิทย์และสายศิลป์ ตลอดจนมีจำนวนนักเรียนชายมากเพียงพอแก่การศึกษา โรงเรียนที่ได้รับการเลือกให้เป็นตัวอย่างประชากรประกอบด้วย โรงเรียนอุตรดิตถ์ โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา โรงเรียนลับแลพิทยาคม โรงเรียนพิชัย และโรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ เหตุที่ไม่เลือกโรงเรียนอุตรดิตถ์ครูณีเป็นตัวอย่างประชากร เนื่องจากเป็นโรงเรียนประเภทสตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แม้ว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเป็นแบบสหศึกษา แต่ทว่านักเรียนชายที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็มีจำนวนนักเรียนชายต่อห้องเรียนไม่มากพอต่อการเป็นตัวอย่างประชากร และเหตุที่ไม่เลือกโรงเรียนครอนศรีสินธุ์เป็นตัวอย่างประชากร เนื่องจากโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพียง 1 ห้องเรียน และจำนวนนักเรียนชายก็ไม่มากพออันทำให้ไม่เข้าหลักเกณฑ์การพิจารณาตัวอย่างประชากร

เมื่อเลือกโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรได้แล้ว หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวนโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน อันประกอบด้วยแผนการเรียนสายวิทย์ 1 ห้องเรียน และแผนการเรียนสายศิลป์ 1 ห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งใช้วิธีการจับสลากเลือกห้องเรียนจากจำนวนห้องเรียนของแผนการเรียนแต่ละสายที่มีอยู่ทั้งหมดของโรงเรียน ทั้งนี้มีเกณฑ์พิจารณาว่าห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรนั้นจะมีนักเรียนชายตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป และจะถือว่านักเรียนชายทั้งหมดในห้องเรียนนั้นเป็นตัวอย่างประชากร เว้นแต่กรณีที่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนชาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีนักเรียนชายที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 204 คน อันมีรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนอุตรดิตถ์	-	แผนการเรียนสายวิทย์จำนวน 25 คน
	-	แผนการเรียนสายศิลป์จำนวน 24 คน
โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา	-	แผนการเรียนสายวิทย์จำนวน 16 คน
	-	แผนการเรียนสายศิลป์จำนวน 20 คน
โรงเรียนลับแลพิทยาคม	-	แผนการเรียนสายวิทย์จำนวน 12 คน
	-	แผนการเรียนสายศิลป์จำนวน 29 คน
โรงเรียนศิษย์	-	แผนการเรียนสายวิทย์จำนวน 29 คน
	-	แผนการเรียนสายศิลป์จำนวน 19 คน
โรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ	-	แผนการเรียนสายวิทย์จำนวน 14 คน
	-	แผนการเรียนสายศิลป์จำนวน 16 คน
รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน		<u>204 คน</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล โดยที่แบบสอบถามจะสร้างขึ้นจากการอาศัยแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดจะแบ่งออกเป็น 2 ชุดดังนี้

- แบบสอบถามชุดที่ 1 นักเรียน เป็นผู้กรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม
 แบบสอบถามชุดที่ 2 ปิตามารดาของนักเรียน เป็นผู้กรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามดังกล่าว เรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองสอบถามนักเรียนและปิตามารดาของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คู่ (นักเรียนและปิตามารดาของนักเรียน) เพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ใช้สอบถาม หลังจากนั้นได้นำผลการทดลองใช้แบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบและศึกษาคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะพิจารณาว่าโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรโรงเรียนใดสามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากนักเรียนภายในห้องเรียนด้วยตนเองได้ ผู้วิจัยก็จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะให้นักเรียนกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามชุดที่ 1 พร้อมกับรับแบบสอบถามคืน เมื่อนักเรียนกรอกข้อมูลเสร็จเรียบร้อย หลังจากนั้นจะมอบแบบสอบถามชุดที่ 2 ให้นักเรียนนำไปมอบให้บิดาหรือมารดาของตนกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม แล้วนำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ฝ่ายแนะแนวอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ในกรณีที่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ หรือสามารถอำนวยความสะดวกให้ได้แต่เท่านั้น นักเรียนในท้องถิ่นหรือต่างถิ่นมาอีก เนื่องจากเป็นช่วง เวลาปลายภาคเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา นักเรียนจำนวนไม่น้อยจึงขาดเรียน เพื่อไปดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาต่อ เช่น สมัครสอบและสอบคัดเลือก ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากอาจารย์ฝ่ายวิชาการหรืออาจารย์ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามชุดที่ 1 ให้นักเรียนเป็นผู้กรอกแบบสอบถาม และมอบแบบสอบถามชุดที่ 2 ให้นักเรียนนำไปให้บิดาหรือมารดาของตนกรอกข้อมูล พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดให้กับผู้วิจัย

แบบสอบถามทั้งสองชุดส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 204 คู่ และได้รับแบบสอบถามทั้งสองชุดคืนจำนวนทั้งสิ้น 170 คู่ คิดเป็นร้อยละ 83.3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับแบบสอบถามคืน

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่ส่งไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
โรงเรียนอุตรดิตถ์	49	37	75.0
โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยา	36	36	100.0
โรงเรียนลับแลพิทยาคม	41	26	63.4
โรงเรียนพิชัย	48	45	93.8
โรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ	30	26	86.7
รวม	204	170	83.3

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการดำเนินงาน เก็บข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ดำเนินการระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ - 11 มีนาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นช่วงการเรียน
ในเทอมสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530

นิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของ
ปีการศึกษา 2530 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นบุคคลตัวอย่าง
ประชากร

2. แผนการเรียนสายวิทย์ หมายถึง แผนการเรียนของนักเรียนที่เลือกเรียนเกี่ยวกับ
วิชาวิทยาศาสตร์เป็นหลัก

3. แผนการเรียนสายศิลป์ หมายถึง แผนการเรียนของนักเรียนที่ไม่ได้เลือกเรียน
เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นหลัก และแผนการเรียนดังกล่าวจะรวมถึงแผนการเรียนสายวิชาชีพ
ต่าง ๆ อีกด้วย เช่น งานช่าง เกษตรกรรม และพาณิชย์

4. ความคาดหวังทางการศึกษา หมายถึง ความต้องการหรือไม่ต้องการที่มีต่อการศึกษาคือขั้นที่สูงขึ้นไปหลังจากที่นักเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ความคาดหวังในการศึกษาคือ หมายถึง ความต้องการของนักเรียนในการศึกษาคือในขั้นที่สูงขึ้นไปหลังจากจบมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. ความไม่คาดหวังในการศึกษาคือ หมายถึง ความไม่ต้องการของนักเรียนในการศึกษาคือขั้นที่สูงขึ้นไปหลังจากจบมัธยมศึกษาตอนปลาย
7. ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการประกอบอาชีพที่จะเป็นไปในอนาคต
8. ความคาดหวังในสาขาวิชาที่ศึกษาคือ หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อสาขาวิชาที่จะศึกษาคือในขั้นที่สูงขึ้นไปหลังจากจบมัธยมศึกษาตอนปลาย
9. ขนาดของครอบครัว หมายถึง จำนวนพี่น้องของนักเรียนภายในครอบครัวซึ่งนับรวมถึงตัวนักเรียนด้วย
10. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หมายถึง อาชีพ รายได้ และการศึกษาของบิดามารดา
11. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บิดามารดาของนักเรียนได้กระทำโดยมีรายได้จากการประกอบการค้าปลีกเป็นประจำตามปกติ
12. รายได้ของบิดามารดา หมายถึง ค่าจ้าง เงินเดือน หรือผลตอบแทนจากงานอาชีพที่บิดามารดาของนักเรียนได้รับในแต่ละเดือน
13. การศึกษาของบิดามารดา หมายถึง การศึกษาที่บิดามารดาของนักเรียนได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal education) และได้สำเร็จการศึกษาด้านหลักสูตรของการศึกษานั้น ๆ
14. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ หมายถึง ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยของนักเรียนในการสอบปลายภาคเรียนทั้งหมดที่ผ่านมาในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปรในการวิจัย

จากปัญหาและสมมติฐานการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรสำคัญในการวิจัยดังต่อไปนี้

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ประกอบด้วย

- 1) ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา
- 2) ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา
- 3) ความคาดหวังในการศึกษาคู่ของ เพื่อนสนิท
- 4) ผลสัมฤทธิ์การ เรียนของนัก เรียน

ข. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ประกอบด้วย

- 1) ความคาดหวัง ในการศึกษาคู่ของนัก เรียน
- 2) ความคาดหวัง ในสาขาวิชาที่ศึกษาคู่ของนัก เรียน
- 3) ความคาดหวัง ในการประกอบอาชีพของนัก เรียน

การวัดตัวแปร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดค่าตัวแปรที่สำคัญ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. อาชีพของบิดามารดา ผู้วิจัยแบ่งอาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) เกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพที่กระทำเกี่ยวกับการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือการประมง โดยมีรายได้จากการประกอบกิจกรรม เช่น ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน

2) ธุรกิจการค้า ได้แก่ อาชีพที่กระทำเกี่ยวกับการค้าขายหรือการประกอบธุรกิจเพื่อหารายได้จากการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการประกอบอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร ทนายความ

3) รับจ้างหรือลูกจ้าง ได้แก่ อาชีพที่กระทำเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเอง
มิใช่เป็นเจ้าของกิจกรรม โดยที่จะได้รับค่าจ้างแรงงานจากการกระทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่น
รับจ้างทำงานบ้าน

4) ราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ อาชีพที่กระทำเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ
ให้กับหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน โดยมีรายได้เป็น
ค่าตอบแทนจากการกระทำกิจกรรม เช่น ข้าราชการครู ข้าราชการปกครอง เจ้าหน้าที่การไฟฟ้า

2. รายได้ของบิดามารดา ผู้วิจัยแบ่งรายได้ของบิดามารดาออกเป็น 2 ประเภท คือ
รายได้ต่ำ หมายถึง บิดามารดามีรายได้รวมกันตั้งแต่ 3,000 บาทลงไปต่อเดือน
รายได้สูง หมายถึง บิดามารดามีรายได้รวมกันตั้งแต่ 3,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน

3. การศึกษาของบิดามารดา ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาของบิดาและการศึกษาของมารดา
ออกเป็น 2 ประเภท คือ

การศึกษาค่ำ หมายถึง การศึกษาคั้งแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงจบชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 7

การศึกษาสูง หมายถึง จบการศึกษาคั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม. 6 เดิม)
ขึ้นไป

4. ผลสัมฤทธิ์การเรียน ผู้วิจัยแบ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนออกเป็น
2 ประเภท คือ

ผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนมีผลการเรียนโดยเฉลี่ยต่ำกว่า
2.25 ลงไป

ผลสัมฤทธิ์การเรียนสูง หมายถึง นักเรียนมีผลการเรียนโดยเฉลี่ยตั้งแต่
2.25 ขึ้นไป

5. ขนาดของครอบครัว ผู้วิจัยแบ่งขนาดของครอบครัวออกเป็น 2 ประการ คือ
ขนาดครอบครัว เล็ก หมายถึง จำนวนที่น้องของนักเรียนในครอบครัวรวมทั้ง
ตัวนักเรียนตั้งแต่ 1-3 คน

ขนาดครอบครัวใหญ่ หมายถึง จำนวนที่น้องของนักเรียนในครอบครัวรวมทั้ง
ตัวนักเรียนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป

การวิเคราะห์และแปลความข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความข้อมูลจะใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นหลัก และ
ใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์อาจารย์ฝ่ายแนะแนว ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรนั้น
เป็นข้อมูล เสริมในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการเสนอรายงานการวิจัยจะนำเสนอในรูปแบบของ
การพรรณาประกอบตารางข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้ค่า
ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่และตารางจำแนกข้อมูล (cross tabulation) เพื่อการ
วิเคราะห์และแปลความข้อมูล



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย